

İki İstasyon Arası
**TREN
YAZILARI**

Editör
Dr. UMUT DÜŞGÜN

***Bu kitap
Metinbilim Enstitüsü Derneği'nin
projesidir***

www.metinbilim.org.tr

Facebook: @metibilimenstitüsü

Instagram: @metinblimevreni

İki İstasyon Arası ***Tren Yazıları***

Editör
Dr. UMUT DÜŞGÜN

TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAYINLARI - 219
Edebiyat Yazıları - 2

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
16549

Editör
Dr. Umut Düşgün

Kapak - Mizanpaj
Atilla Ceylan

Tashih
Hülya Ayçiçek

1. Baskı 2018

ISBN: 978-605-9320-46-7

Bu kitap Turgutlu Belediyesi ve Mektebim Turgutlu Kampüsü'nün
desteği ile basılmıştır.

TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAYINLARI
Divanyolu Cad. No: 14 Sultanahmet - Fatih / İstanbul
Tel: 0.212 526 16 15 - 527 50 32 / Faks: 0212 513 77 49
www.turkedebiyati.com.tr
tedev30@gmail.com / tedev@turkedebiyati.com.tr
Twitter: @turkedebiyati72 / @turkedebiyatiV
Instagram: @turkedebiyati72 / @tedev78
Facebook: facebook.com/turkedebiyativakfi

Baskı - Cilt
Şenyıldız Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi
No: 19/C 102 Topkapı - İstanbul
Tel: 0212 483 47 91 (Pbx)
Sertifika No: 11964

© Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, yayının basılı hakları yanında, yayının elektronik ortamda hazırlanması, basılması, çoğaltılması, fiyatlandırılması, dağıtılması, satılması ve pazarlanması veya bu konular ile ilgili istendiğinde firmalarla çalışılması konusunda tüm kanuni hakların tek yetkilisidir.

İçindekiler

Sunuş	9
<i>Ekonomiden Edebiyata Demiryolu</i>	
(Turgay Şirin)	11
<i>Ekonomik Gerçeklikten Romantizme</i>	
<i>Trenler ve İstasyonlar</i>	
(Uğur Turan)	13
<i>Sanayi İle Edebiyatı Birleştirmek</i>	
(Yüksel Coşkunyürek)	15
<i>Trenden Öküze Bakmak</i>	
(Ahmet Akgöl)	17
<i>Yitik Bellekler İstasyonu: Oğuz Atay'ın "Bir Rüya"sı</i>	
(Ahmet Duran Arslan)	38
<i>Türkiye'de İşletmeye Açılan İlk Demiryolu:</i>	
<i>İzmir-Kasaba (Turgutlu) Hattı</i>	
(Arif Kolay)	48
<i>Tatarca Hacınâmelerde Tren Yolculuğu</i>	
(Alfina Sibgatullina)	76
<i>Paula Hawkins'in "Trendeki Kız" Romanı ve</i>	
<i>Tren Penceresinden Ev Görüntüleri</i>	
(Ayşe İlker)	85
<i>Aydın-İzmir Demiryolu Anıları</i>	
(Erdal Çil)	96

Demiryolu Mimarisi Üzerine

(Eti Akyüz Levi)..... 103

Tuna'dan Geçen Atlar ve Trenler:

Ali Akbaş'ın "Göç" Şiiri Üzerine Bir Okuma

(Fahri Kaplan)125

"Demiryolu Hikâyecileri-Bir Rüya"yı

Yeniden Görmek

(Ferda Zambak) 131

Kelimelerin Dilde Geldiği Son Nokta:

Atasözü ve Deyimlerde "Tren"ın Yeri

(Feriştah Funda Arı)146

Söz ve Nota Yerine Acı ve Gözyaşı ile Oluşan

Makedon Göç Şarkıları Kalanların' Göç Hikâyesi

(Filiz Mehmetoğlu) 161

Hatice Meryem'in Varsayımları:

Demiryolunun Dile Getirdiği Anlatı

(Gizem Ece Gönül)176

Çocuk Kitaplarında Tren

(Hatice Fırat)200

Edebiyatın Dört Treni

(Mehmet Aycı) 233

Attila İlhan'ın Şiirlerinde Tren, Trenle İlgili Terim

ve Kavramlar, Tren Coğrafyası ve Duygular

(Nâmık Açıkgöz) 239

Benim Trenlerim

(Nâmık Açıkgöz)261

Mustafa Kutlu'nun Hikâyelerinde Tren

(Nâmık Açıkgöz) 267

Uzun Hikâye' Yi Tren Merkezli Okumak

(Nazlı Eser)277

<i>Gecikmiş Bir Tren Yolculuğu Üzerine</i> <i>Bazı Gözlemler</i> (Necdet Subaşı)	288
<i>Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında</i> <i>‘Demiryolu’, ‘Tren’ ve ‘İstasyon’ Hikayeleri</i> (Nesrin Karaca)	292
<i>Trenin Bir Sahne Olarak Kullanımı</i> (Oktay Yivli)	313
<i>Edebiyatın Başladığı Yer:</i> <i>Geç Gelen Tren</i> (Ramazan Arı)	321
<i>Tren Kavramını Karşılayan Sözcükler Üzerine</i> <i>Semantik Bir İnceleme</i> (Raziye Ersan)	331
<i>Ferat Emen’in “Naim Süleymanoğlu”</i> <i>Öyküsünde Ulaşım Sistemi-Siyasal Rejim İlişkisi</i> (Şener Şükrü Yiğitler)	346
<i>Kuşluk Treni: Orhan Kemâl’in Bereketli Topraklar</i> <i>Üzerinde Ve Gurbet Kuşları Romanlarında Göç</i> (Umut Düşgün)	354
<i>Tarık Buğra’nın “Hayat Böyledir İşte”</i> <i>Hikâyesinin Kurgusunda Trenin Rolü</i> (Ümral Deveci)	380
<i>İbrahim Efendi Tabletleri’nden Vagon Serüvenleri</i> (Ümral Deveci)	390
<i>Demiryolu Öykülerinde Yabancılık</i> (Veli Uğur)	398
Fotoğraflar	417

Sunuş

Modern çağın cazibe nesneleri makinalar hareketi, kalkınmayı, geleceğe dair idealleri, ideolojik yaklaşımları çağırıştırır. Toplum hayatına kazandırdığı devinim ile Tren ve ilgili mekân ve uzamları; hem türkü, ağıt gibi geleneksel edebi yaratmaların hem de modern türlerin; şiirin yahut anlatma esasına dayalı metinlerin tematik ihtiyaçlarını karşılar. Tren, Türk edebiyatında ve kültüründe fütürist bir anlam yüklenmeyen ancak metnin oluşumunda etkili olan bir imajdır.

Türk romanı için sosyal bir değişime reel bir bakışı, modern şiir için nereye gideceği belli olmayan bir yol imajını, türkülerde, ağıtlarda beklenti ve özlemi; öyküde ise sınırsız ve uçsuz bucaksız bir rayda giden, penceresinden bir hayal dünyasına açılan bir mekânı oluşturur. Çok sıklıkla tren kendisine yüklenen vazifelerle, Anadolu ve Balkan coğrafyasındaki ideolojik gelişmelerin, yeni kurulan devletlerin, yeni anlayış ve düşünsel yaklaşımların, gelişmenin ve ilerlemenin de sembolüdür.

İki İstasyon Arası Tren Yazıları kitabı, başta edebî metinlerde tren konusu olmak üzere tarihi olgu açısından trenyolları ve mimarî açıdan tren istasyonlarının ele alındığı ortak bir kitaptır. Kitabın temelini uluslararası katılım-la bilimsel bir nitelikte ortaya konan ve 12-14 Mayıs 2017 tarihlerinde Turgutlu, Manisa ve İzmir’de gerçekleştiri-

len **Uluslararası Trende Edebiyat-Edebiyatta Tren Sempozyumu**'nda sunulan metinler oluşturmıştır. Bu kitapta yer alan metinler; halk türkülerinden karikatür gibi görsel ve popüler sanatsal faaliyetlere; modern Türk şiiri ve hikâyesinden, romanında trenin metni kurgulamadaki faktörüne, yarattığı imgeleme, çağrışımlarına odaklanan bir yapıdadır.

Kitapta, bilimsel yazıların yanı sıra, trenle ilgili olarak yazılan deneme-anı metinleri de yer almaktadır. Bu yazılar, tren, istasyon, demiryolu gibi unsurların bireysel algılanmalarının aktarıldığı yazılardır.

Uluslararası Trende Edebiyat-Edebiyatta Tren Sempozyumu'na ev sahipliği yapan ve her türlü desteği ve katkıyı sunan Turgutlu Kaymakamı Sayın Uğur TURAN ve Turgutlu Belediye Başkanı Sayın Turgay ŞİRİN konuşma metinleri de eser içerisinde yer almaktadır.

Birçok disiplin ve yaklaşımdan hareketle ortaya çıkan, Metinbilim Enstitüsü Derneği'nin lokomotif görevi gördüğü ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları 3. Bölge Müdürlüğü, Turgutlu Kaymakamlığı ve Turgutlu Belediyesi'nin katkıları ve özverileriyle gerçekleştirilen "**Uluslararası Edebiyatta Tren-Trende Edebiyat Sempozyumu**"nda sunulan bildirilerin gözden geçirilmesi ve başka çalışmalarında ilavesiyle ortaya çıkan bu eser, taşıdığı bilimsel niteliğin yanı sıra hareket eden bir tren içerisinde, "**iki istasyon arasında**" yapılan ilk sempozyum olma özelliğini de taşımaktadır.

Umut DÜŞGÜN

Karaman - 2018

Ekonomiden Edebiyata Demiryolu

Av. Turgay ŞİRİN*

Bugün çok önemli bir programın açılışında sizlerle birlikte olmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşıyoruz. Hepinizin bildiği gibi, sanat, toplumların en önemli hayat bağlarından birisidir. Şu an, gündelik hayatımızda kullandığımız tren, demiryolu gibi kavramların sanata, edebiyata yansımalarının ele alınacağı; hayatın sanata yansımalarını bizzat uzmanlarından öğreneceğimiz “**Uluslararası Trende Edebiyat, Edebiyatta Tren Sempozyumu**”-nun açılışını yapmak üzere bir aradayız.

Aslında burada hakikaten çok önemli olan iki husus söz konusu:

İlki demir yolu ki bilineceği üzere Kasaba-İzmir Demiryolu hattı, Osmanlı Devleti’nin Anadolu’da işletmeye açılan ilk güzergahı olma özelliğini taşıyor ve bu hat sayesinde ki, Turgutlu’da hem üretimin hem de ticaretin daha da arttığını, bunların ekonomik getirilerinin daha da yükseldiğini rahatlıkla öne sürebiliriz. 19. Yüzyıl dünyasını düşündüğümüzde, öncesine oranla çok daha hızlı ve çok daha fazla yükün bir yerden bir yere ulaştırılabildiği bir taşımacılık sisteminin ne büyük bir gelişme olduğu idrak edilebilir.

Öte yandan az önce de ifade ettiğim gibi, sanatın her yönü öyle ya da böyle gündelik hayatın yansıması ya da ide-

* Turgutlu Belediye Başkanı

İki İstasyon Arası

TREN YAZILARI

İki İstasyon Arası Tren Yazıları kitabı Trenle çıkılan edebiyat, tarih ve kültür yolculuğuna sizi de davet ediyor. Bu eserde birçok disiplin ve yaklaşımla her kompartımanda farklı dünyalara açılmanızı sağlayacak bilimsel nitelikli inceleme yazıları, denemeler, hatıralar, metin çözümlemeleri bulacaksınız.

Bir istasyondan başka bir istasyona giden, hareket hâlinde bir tren içinde yapılan ilk sempozyum olan Uluslararası Edebiyatta Tren-Trende Edebiyat Sempozyumu'nun nüvesi olan bu eserde toplumsal değişimin, ayrılığın, beklentinin, göçün, şiirin, romanın, toplumsal bellek ve tarihin demir raylar üzerindeki hayal dolu sergüzeştine tanık olacaksınız. Coğrafyamızı baştan başa geçen trenlerin belleğimizde ve muhayyilemizde bıraktığı buhar izleri sizi metinler ışığında kuşatacak.

Bu tren, bilimsel bir tavırla, taşıdığı bilgi yükü ile hayal ve sanat dünyasına doğru İki İstasyon Arasında hareket eder. Nitelikli okuma eyleminin yol arkadaşı olan bu Treni kaçırmayın.

www.turkedebiyati.com.tr

f facebook.com/turkedebiyativakfi
t @turkedebiyati72 / @turkedebiyatiV
i @turkedebiyati72 / @tedev78
M tedev30@gmail.com

